

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1963

BRNO 1964

Später stand auf der Landzunge eine mittelalterliche Burg. Bei der Grabung sind Gefäßscherben, eiserne und beinerne Gegenstände /Sporen, Spielwürfel/ und drei silberne Münzen gefunden worden. Die Burg verödete anscheinend nach 1322 /laut schriftlichen Quellen/. Mit Grabung wird weiter fortgesetzt werden.

- - -

Slovenský výzkum na Starých Zámcích u Líšně v roce 1963.

Čeněk Staňa

Výzkum na hradišti Staré Zámky u Líšně se v roce 1963 soustředil hlavně na dolní část výrazného svahu při severní straně ostrožny, tam, kde se tato ostře rozevívá a kda začíná obvodový val klesat k bráně z údolí /čtverce NN,OO,PP,RR-II,III/. Kulturní vrstvy v těch místech dosahují značné mocnosti, slovenský velkomoravský horizont je překryt černou splachovou vrstvou, jež leží v síle až 40cm pod ornici. Celé souvrství je skloněno k severovýchodu. Šedohnědá slovanská vrstva z 9., případně i 8. století je téměř jednolitá, takže bylo velmi nesnadné vymezit hranice jednotlivých objektů. Přece však se podařilo rozlišit dvě čtvercovité polozemnice s kamennými krbly v severozápadních rozích /ve čtvercích OO-III a OO-II/NN-II - v sousedním čtverci MM-II byla podobná polozemnice s krbem v severovýchodním rohu objevena v roce 1958/. Kromě toho jsme odkryli v letošním roce na uvedené ploše čtyři zásolnicové jámy přibližně hruškovitého tvaru, které dosahovaly hloubky 150-250 cm a několik dalších slovanských jam různého vzhledu. Ze všech těchto objektů jsme získali bohatý keramický materiál.

Slovenský výzkum jsme doplnili několika sondami. Sonda při západním profilu čtverců AF-2, AF-3 měla zjistit původ terasy mezi vlastní plošinou hradiště, jak se nám dnes jeví, a terénem, svažujícím se k boční bráně do údolí. Pod ornici a humusem jsme po celé délce sondy narazili na sterilní podloží. Terasa vznikla nepochybně naoráním při zemědělském obdělávání půdy. Sonda na plošině v lese na severní straně vnějšího předhradí, dlouhá 30 m a 150cm široká, byla zcela sterilní. Podporuje to domněnku, že vnější předhradí nemělo souvislejší osídlení, že tam byly sady, pohřebiště, event. i prostory pro dobytek.

Zvláštní pozorností si zaslouží průzkum vnějšího valu na pokračí lesa Haglejtůna. Potvrdil se údaj M. Kříže /Kůlna a Kostelík, Brno 1891,362/, že se ve valu nedochovala žádná konstrukce, že je nasypán jen z hlíny. V průkopu byl velmi dobře patrný původní povrch terénu, který se svažoval od severozápadu k jihu - chodu. Val je dnes jen maximálně 120 cm vysoký nad původním terénem. Příkop, v němž je nyní téměř 180 cm mocná náplava, dosahoval hloubky bezmála 350 cm oproti úrovni povrchu, na který byl nasypán val, to znamená, na nižší straně skloněného terénu. Val se tedy nepochybně podstatně snížil, takže nelze vyloučit domněnku, že mohl být nahoře zpevněn dřevěnou palisádou. Důležitým nálezem v příkopu jsou střepy jedné nádoby, kterou bylo možno dobře rekonstruovat. Ležely na sterilním dně příkopu těsně pod příkrou stěnou, zvedající se k původnímu valu. Nádobku lze spolehlivě zařadit do 9. století. Jinak jsme z celého 200 cm širokého a 29,60 m dlouhého průkopu nezískali ani střípek. Můžeme tedy s velkou pravděpodobností po-

kládat val za součást opevnění hradiště v době velkomoravské.

Slawische Grabung auf Staré Zámky bei Lišeň im Jahre 1963. Bei der Grabung im Jahre 1963 wurden zwei Erdhütten /Halbzevljanka/ mit Steinherden in den nord-westlichen Ecken (in den Quadranten NN/00-II und 00-III) und vier Vorratsgruben abgedeckt. Die slawischen Schichten und die Objekte in dem durchforschten Raum gewährten eine Menge keramischen Materiales. Die Sonde auf der Terrasse zwischen dem Plateau der Spornlage und dem Raum bei der Pforte in das Tal zeigte, dass die Terrasse rezenten Ursprungs ist und dass dort keine Befestigung war. Die Sondagearbeiten im nördlichen Teil der äusseren Vorburg hatten ein negatives Ergebnis. Der Schnitt des äusseren Wall es zeigte, dass der Wall keine Innenkonstruktion hat; der Graben war bis 350cm unter der ursprünglichen Oberfläche des Terrains eingetieft, heute ragt der Wall nur 120 cm über das ursprüngliche Terrain. Das Gefäss, das im Graben entdeckt wurde, erlaubt uns mit grösster Wahrscheinlichkeit von dem grossmährischen Alter des Grabens und des Wall es zu sprechen.

Slovenský hrob v Židlochovicích.

Čeněk Staňa

V červenci 1963 byl zachycen při stavbě srubu v příkrém srázu nad levým břehem Svratky, na jižním okraji Židlochovic, okres Brno-venkov, kostrový hrob. Místo nálezu je asi 20 m za posledním domkem "Za jatkami". Dr J. Dezort zachránil z hrobu střepy nádobky a podstatnou část poměrně dobře zachované kostry, které předal Archeologickému ústavu ČSAV, pob. v Brně. /Kostra ležela naznak, paže měla nataženy podél těla. Orientována byla ve směru západovýchodním/. Podle mínění dr. Dezorta patří hrob k pohřebišti, o němž se zmiňuje židlochovický kronikář Jan Eder ve spise z roku 1859 "Chronik der Orte Seelowitz u. Pohrlitz und ihrer Umgebung", na straně 216: Řekou Svratkou prý tam bylo odplaveno velké pohřebiště, čítající několik stovek hrobů, které se postupně zřítily ze svahu do řečiště.

Nádobka byla zhotovena z materiálu dosti dobře míšeného. Na spodní straně vyhnutého okraje, kuželovitě seříznutého, jsou patrné stopy po jeho utváření prsty. Dno je rovné, loz černý, povrch draný, tmavě hnědý. Výzdobu tvořily čtyři jednoduché, mělké vlnice. Nádobku je možno datovat do 9. století.

Slawisches Grab in Židlochovice, Bez. Brno-venkov. Im Juli 1963 wurde über dem linken Flussufer der Svratka, südlich der Stadt ein slawisches Skelettgrab mit einem Gefäss aus dem 9. Jahrhundert erfasst.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1963.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Sady osvobození 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři: PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: B. Tichý, C. Sc. a E. Tichá.
- Kresby: J. Jaša.
- Na titulní stránce: Rytina koně na koňském žeburu z jeskyně
Pekárny v Mor. Krasu.
- Vydáno jako rukopis - 400 kusů - neprodejné.